



України. Військовозобов'язаним, які на день призову на військові збори не працюють, виплачується грошове забезпечення в розмірі мінімальної заробітної плати за рахунок коштів Міністерства оборони України та інших військових формувань (ч. 8, 10 статті 29 Закону України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу"). У період проходження військових зборів, включаючи час проїзду до місця їх проведення і назад за військовозобов'язаними зберігається місце роботи, займана посада та середній заробіток, час перебування на військових зборах зараховується до загального трудового стажу, стажу роботи за спеціальністю та зберігається заробіток (ч.9 ст.29 Закону України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу"). Законодавець закріплює принцип гарантування збереження грошового забезпечення військовослужбовців, їх права та законні інтереси, однак цього не можна стверджувати по відношенню до військовозобов'язаних, які несуть обмежену, повну та підвищену матеріальну відповідальність у випадку заподіяння ними шкоди військовому майну відповідно до місячного грошового забезпеченням військовослужбовців, залежно від військового звання як військовослужбовців запасу<sup>3</sup>. Слід зазначити, що грошове забезпечення військовослужбовців та заробітна плата військовозобов'язаних відрізняються. Тому принцип "однакової відповідальності" не повинен застосовуватися, оскільки він суперечить суті "гуманістичної функції" права. Матеріальна відповідальність військовозобов'язаних повинна бути більш диференційована та ґрунтуватися на нормах трудового законодавства.

Закінченням військових зборів слід вважати день, коли військовозобов'язаний офіційно припинив виконання обов'язків військової служби у зв'язку із закінченням військових зборів.

Військовозобов'язаний є суб'єктом військового майнового правопорушення, якщо він у період проходження військових зборів на відповідній посаді не виконував чи неналежно виконував обов'язки військової служби щодо охорони військового майна (наказ командира (начальника) військової частини) та не вживав заходів щодо збереження військового майна.

<sup>1</sup> Про внесення змін і доповнень до Закону України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу": Закон України від 18 червня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. - № 33. – Ст. 270.

<sup>2</sup> Федеральний Закон "О материальной ответственности военнослужащих за ущерб, причиненный государству" // Собрание законодательства Российской Федерации. – 1999. - № 29. – Ст. 3682.

<sup>3</sup> Положення про матеріальну відповідальність військовослужбовців за шкоду, заподіяну державі від 23 червня 1995 року// Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 25. – Ст. 193

**Я. Шестакова,**  
*студентка 3-го курсу юридичного факультету  
Київського національного економічного  
університету*

#### **КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ**

Конституцією проголошено Україну соціальною і правовою державою (ст.1). Соціальна держава така, яка бере на себе обов'язок турбуватися про соціальну справедливість, добробут своїх громадян, їх соціальну захищеність. Розвиток ринкових відносин викликав необхідність проведення у соціальній сфері широкомасштабної реформи, яка впроваджується новими законодавчими актами, очікується прийняття Соціального кодексу України. Таким чином, закладається нова система правового регулювання єдиного об'єкту - соціальної сфери. Багато правознавців сучасності вважають, що в даний час формується нова галузь права України - соціальне право. Генетичні витoki цієї галузі права слід шукати у такому зв'язку і такій послідовності: соціальні права людини - соціальна держава - соціальна сфера - соціальна функція - соціальна політика -соціальне право.

Конституція України встановила перелік соціальних прав людини і громадянина: право громадян на працю (ст.46), на житло (ст.47), на охорону здоров'я, медичну допомогу та страхування (ст.49), на достатній життєвий рівень (ст.48) тощо.

Розвиток соціальної сфери соціальної функції держави приводить до формування нової правової спільності - соціального права.

На мою думку, соціальне право - це система норм, що регулюють суспільні відносини щодо реалізації, охорони і захисту соціальних прав людини і громадянина з метою збереження, відтворення та розвитку людського суспільства. Це комплексна галузь права, що включає в себе такі галузі права, як трудове, медичне, освітнє право, право соціального забезпечення. Предметом соціального права виступають суспільні відносини щодо соціального захисту людини і громадянина у різних ланках соціальної сфери - на ринку праці та здійсненні трудової діяльності, соціальному забезпеченні, охороні здоров'я, освіті.

У структурі соціального права знаходять свій вияв інтеграція і диференціація соціального права, які дозволяють встановити Загальну і Спеціальну його частини. Інтеграція проявляється у регулюванні соціальної сфери в цілому як єдиного об'єкту, у наявності таких правових норм, які складають Загальну частину соціального права. Це правові інститути, які є спільними для галузей права, що входять до соціального права: соціальний статус людини і громадянина; стандартизація соціальних прав; управління в соціальній сфері; економіко - правовий механізм забезпечення соціальних прав; соціальний моніторинг; контроль забезпечення соціальних прав; система захисту соціальних прав; відповідальність за порушення соціальних прав. Спеціальну частину соціального права складають її підгалузі - трудове право, право соціального забезпечення, медичне право, освітнє право. Ці галузі мають свою власну внутрішню структуру.

В Україні соціальне право знаходиться на стадії становлення. Його розвиток убачається в ухваленні Верховною Радою Закону України "Про соціальну політику" та у прийнятті Соціального кодексу України, у котрому мають бути встановлені норми, що складають Загальну частину соціального права. Диференціація - це подальший розвиток соціального права як права соціального захисту у регулюванні окремих сфер суспільних відносин: у сфері трудової діяльності, соціального забезпечення, охорони здоров'я тощо та їх видів. Наприклад: пенсійне забезпечення у праві соціального забезпечення, охорона праці жінок, неповнолітніх - у трудовому праві.

Також актуальною є проблема гармонізації національного законодавства з міжнародним соціальним правом.

Сучасні дослідники - правознавці Росії та України, такі як Е. І. Доморацька, Ю. О. Тихомиров, Л. Н. Анісімов, С. В. Коробов, І. В. Яковюк визнають існування сучасного соціального права.

Отже, соціальне право як окрема галузь права України має своє "право на життя".